

Očné kvapky

Očné kvapky (Oculoguttae), staršie kolýriá (Collyria) sú sterilné vodné alebo olejové roztoky, emulzie alebo suspenzie pozostávajúce z jednej alebo viacerých účinných látok určené na kvapkanie do oka. V tretej časti článku mávej rubriky „Z receptára“ si rozoberieme receptúry menej obvyklých očných kvapiek pripravovaných magistraliter.

• VŠEOBECNÝ TECHNOLOGICKÝ POSTUP:

Pracuje sa v triede čistoty B alebo v triede čistoty C. Liečivá a pomocné látky sa navážia na lodičky a v kadičke sa rozpustia v časti vody na injekcie. Roztok sa dováža vodou na injekcie do výsledného množstva a premieša sa. Roztok sa potom asepticky presunie do triedy čistoty A (laminárny box). Následne sa roztok sterilizuje filtráciou cez membránový bakteriálny filter (veľkosť pórov 0,22 µm). Filtrát sa zachytáva priamo do finálneho obalu (bralenka, liekovka SANO atď.) a tento sa ihneď uzavrie.

Očné kvapky s inzulínom 5 IU/ml c. T. [1]

Rp.

» Insulini humani 100 IU/ml	0,5 ml
» Natrii chloridi	0,086
» Thiomersali	0,0002
» Aquae ad iniectionem	ad 10,0
» M. f. oculo gutt.	
» D. S. suo nomine	

• INDIKÁCIE:

Chronické a ťažko sa hojace erózie rohovky. Diabetická keratopatia (porucha hojenia epitelu rohovky u diabetikov). Neurotrofická keratitída (napr. po herpetickej infekcii alebo pri poškodení nervov).

• MECHANIZMUS ÚČINKU:

Trofický a regeneračný efekt: inzulín stimuluje proliferáciu a migráciu epitelových buniek rohovky. Aktivuje intracelulárne signálne dráhy, čím podporuje hojenie defektov rohovky.

• ČAS POUŽITELNOSTI A UCHOVÁVANIE:

90 dní, 2 – 8 °C, sterilná SANO liekovka.

Boraxové očné kvapky s vit. B 12 c. S. [2]

Rp.

» Boracis	0,2
» Natrii chloridi	0,018
» Vitamin B12 1000 µg inj. sol. 0,5 ml	amp. N° I (unam)
» Carbetopendecini bromidi	0,002
» Aquae ad iniectionem	ad 10,0
» M. f. oculo gutt.	
» D. S. suo nomine	

• INDIKÁCIE:

Syndróm suchého oka (ako podporná terapia). Neurotrofické poruchy rohovky (po infekciách, operáciách, traumách). Optická neuropatia (ako podporná liečba). Chronické degeneratívne ochorenia rohovky a spojovky.

• MECHANIZMUS ÚČINKU:

Neuroprotektívny účinok: podporuje regeneráciu nervového tkaniva rohovky a spojovky. Účast na metabolizme nukleových kyselín a proteínov – podpora obnovy buniek. Antioxidačný účinok: znížovanie oxidačného stresu v oku vychytávaním voľných radikálov.

• ČAS POUŽITELNOSTI A UCHOVÁVANIE:

60 dní, 2 – 8 °C, sterilná SANO liekovka.

Boraxové očné kvapky s adrenalinom c. T. [3]

Rp.

» Acidi borici	0,175
» Boracis	0,025
» Adrenalin 1 mg/ml inj. sol.	amp. N° I (unam)
» Carbetopendecini bromidi	0,002
» Aquae ad iniectionem	ad 10,0
» M. f. oculo gutt.	
» D. S. suo nomine	

• INDIKÁCIE:

Krátkodobé zníženie hyperémie (začervenania) spojoviek. Mydriáza (rozšírenie zrenice) v niektorých diagnostických a terapeutických postupoch.

• MECHANIZMUS ÚČINKU:

Alfa-adrenergická stimulácia vyvoláva vazokonstrikciu ciev v spojovke a následné zníženie začervenania. Beta-adrenergická stimulácia v ciliárnom teliesku zapríčiňuje zníženie tvorby komorovej vody, a teda aj pokles vnútroočného tlaku. Má aj mydriatický efekt (rozšírenie zrenice).

• ČAS POUŽITELNOSTI A UCHOVÁVANIE:

60 dní, 2 – 8 °C, sterilná SANO liekovka.

autori: **PharmDr. Nikola Štrbáková**

PLV laboratoř, Praha

Mgr. Daniel Krchňák, DiS.

Katedra galenickej farmácie, Farmaceutická fakulta UK v Bratislave

Referencie:

(1) [1], [2], [3]: receptúry z praxe

(3) Chalabala, M. a kol. Liekové formy. Učebnica pre farmaceutické fakulty. 2. vydanie. 1992. Martin: Osveta.

(4) Mikušová, V., Krchňák, D. Farmaceutická technológia. Návod na praktické cvičenia I. Kvalitné liekové formy. 2025. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.

(5) Šklubalová, Z., Vraníková, B. Oční přípravky. Ocularia, ophthalmica. 2018. Praha: Maxdorf.